

ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ กรณีศึกษาเทศบาล

ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*

THE OPERATIONAL EFFICIENCY OF A ZERO WASTE COMMUNITY: A
CASE STUDY OF WANG SALA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, THA
MUANG DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE

กันทิลา คณา¹, วรินดา ภูแพง² และ จาตุรงค์ สุทรวัน³

Panthila Khana¹, Warinda Phoopheang² and Jaturong Suthawan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹⁻³Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: panthila1403@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษาเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือประชากรที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ จำนวน 286 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำเสนอโครงการโดยแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย เป็นการจัดการขยะในปัจจุบันเน้นการเลือกวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ช่วยลดขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ควบคู่กับ 1A (Avoid) ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดขยะ ช่วยลดปริมาณขยะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ย การแยกขยะ และการรีไซเคิล

* Received 22 November 2024; Revised 4 December 2024; Accepted 26 December 2024

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษาเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาญจนบุรี ปัจจัยด้านการดำเนินงาน เทศบาลตำบลวังศาลา มีการวางแผนโครงการชุมชนปลอดขยะที่ชัดเจน มี $\bar{X} = 4.49$ และ S.D. = 0.79 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของชุมชน มีการเข้าร่วมในกิจกรรมของโครงการชุมชนปลอดขยะ มี $\bar{X} = 4.12$ และ S.D. = 1.25 ปัจจัยด้านการจัดการขยะ ชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย หลังจากการดำเนินโครงการชุมชนปลอดขยะ มี $\bar{X} = 4.40$ และ S.D. = 0.87 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการชุมชนปลอดขยะ มี $\bar{X} = 4.31$ และ S.D. = 1.00

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การดำเนินงาน, ชุมชนปลอดขยะ

Abstract

This research study aimed to 1) examine the methods and strategies for waste management, and 2) evaluate the effectiveness of waste-free community operations in the case study of Wang Sala Subdistrict Municipality, Tha Muang District, Kanchanaburi Province. The research population consisted of 1,054 people, with a sample group of 286 individuals. A questionnaire was used as the data collection tool, and the data was analyzed by presenting frequency distributions, percentages, mean values, and standard deviations.

The research results found that:

1. The current waste management focuses on selecting materials or products that help reduce waste from the source by using the 3Rs principle (Reduce, Reuse, Recycle) in conjunction with 1A (Avoid), which aims to avoid using materials that generate waste. This helps reduce waste and its environmental impact through waste recycling, such as composting, waste sorting, and recycling.

2. Regarding the operational factors, Wang Sala Subdistrict Municipality has a clear plan for the zero waste community project, with an average score $\bar{X} = 4.49$ and a standard deviation (S.D.) = 0.79. Regarding the community's participation in the project, the average score is $\bar{X} = 4.12$, with an S.D. = 1.25. In terms of waste management, the community was more organized after implementing the zero waste project, with an average score of $\bar{X} = 4.40$ and an S.D. = 0.87. For the public relations aspect, the people received information about the zero waste community project, with an average score of $\bar{X} = 4.31$ and an S.D. = 1.00.

Keywords: Efficiency, Operation, Garbage-free community

บทนำ

ปัจจุบันขยะเป็นปัญหาสำคัญในระดับโลกที่หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยที่ต้องประสบปัญหาเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ที่มีการประดิษฐ์ และพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้อำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์มากขึ้น เป็นสาเหตุให้มีจำนวนขยะเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2567) ในปี ค.ศ. 2012 ธนาคารโลกมีการรายงานว่ามีเมื่อปี ค.ศ.1990 โลกมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ประมาณ 220 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 13 ของประชากรโลก และก่อให้เกิดขยะประมาณ 300,000 ตันต่อวันแต่เพียงสิบปีผ่านไปประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 29 พันล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 49 ของประชากรโลก ทำให้เกิดปริมาณขยะเพิ่มขึ้นเป็น 3 ล้านตันต่อวันและจากการประมาณการของธนาคารโลก คาดว่าภายในปีค.ศ. 2025 ปริมาณขยะนี้จะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าจำนวนประชากรเมื่อนำจะเพิ่มขึ้นเป็น 4,300 ล้านคน และแต่ละคนจะสร้างขยะประมาณวันละ 1.42 กิโลกรัม หรือรวมแล้วประมาณ 2,200 ล้านตันต่อปี พร้อมคาดว่าต้นทุนการจัดการขยะเหล่านี้ จะเพิ่มจากปีละ 205,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็น 375,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (อุ้นเรือน ศิรินาถ, 2560 : 41)

จากปัญหาดังกล่าวนั้นทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก่วมกันให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคความตกลงของปารีส เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2559 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ซึ่งถูกตั้งเป็นเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน และการเพิ่มของจำนวนประชากรทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหลายประการ เช่น ปัญหาภาวะโลกร้อน มลพิษทางอากาศ ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นต้น และเป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยไม่มีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ในปี พ.ศ. 2562 (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2567 : 3) จากการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2565 ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยประมาณ 26.95 ล้านตัน หรือ 73,840 ตัน/วัน โดยเฉลี่ย 1.12 กิโลกรัม/คน/วัน กรุงเทพมหานครมีขยะสูงสุด 12,748 ตัน/วัน ขยะที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์มีเพียง 9.31 ล้านตัน ขณะที่บางพื้นที่ขาดการจัดการที่เหมาะสมจนเกิดมลภาวะ รัฐบาลจึงได้บูรณาการแผนการจัดการขยะของทุกจังหวัดและจัดทำโครงการชุมชนปลอดขยะ (zero waste) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการขยะอย่างครบวงจร (กรมมลพิษ, 2565 : 4)

จากการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. 2562 พบว่าในจังหวัดกาญจนบุรี มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด ประมาณ 899.02 ตัน/วัน หรือ 328,141.34 ตัน/ปี โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 74 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 47 แห่ง เทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ตระหนักถึงปัญหาของขยะมูลฝอยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก จึงดำเนินการจัดโครงการรณรงค์คัดแยกขยะในชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2559 โดยได้ริเริ่มจาก หมู่ที่ 10 บ้านวังทอง ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 ระดับจังหวัดกาญจนบุรี ประจำปี พ.ศ. 2560 หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีและได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ระดับจังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. 2561 ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายในชุมชนให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำโครงการรณรงค์คัดแยกขยะในชุมชน จากปี พ.ศ. 2559 จนถึงปี พ.ศ. 2562 มีการอบรมให้ความรู้การเข้าถึงพื้นที่แหล่งชุมชนสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีความรับผิดชอบร่วมถึงสถานศึกษาและศาสนสถานให้มีการครอบคลุมทุกๆ พื้นที่ในตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 หมู่บ้าน ทำให้หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ ได้รับรางวัล

ชนะเลิศการประกวดโครงการชุมชนปลอดขยะ (zero waste) ในปี พ.ศ. 2561 และปีพ.ศ. 2562 ระดับจังหวัดกาญจนบุรี อีกทั้งยังส่งเสริมในด้านกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นไปตามแบบแผนนโยบายของรัฐบาลและให้เป็นที่ไปตามแบบแผนพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2564)

การประเมินผลของโครงการชุมชนปลอดขยะ (zero waste) เกิดจากการให้ประชาชนในพื้นที่แต่ละหมู่บ้านลงพื้นที่เข้าไปอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตามหลักตัวชี้วัดของโครงการชุมชนปลอดขยะ (zero waste) เพื่อเป็นการสานต่อแนวทางพระราชรัฐในด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (เทศบาลตำบลวังศาลา, 2567) จากประเด็นดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของชุมชนปลอดขยะ ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางการจัดการขยะในชุมชนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษา เทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นพดล โปธิตา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยด้วยเตาเผาขยะชุมชนขนาดเล็ก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานความปลอดภัยของเตาเผาขยะ ระบบรองรับขยะมูลฝอย กระบวนการเตาเผาขยะ
2. สุปรียญา นุ่นเกลี้ยง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดการขยะอันตรายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการขยะอันตรายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุป การเลือกวัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์ สินค้าต่างๆ ไปจนถึงปลายทางของการจัดการขยะ อาทิ การทำปุ๋ย การแยกขยะ การนำขยะรีไซเคิลไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ส่วนใหญ่เรามักใช้หลักการ 3Rs แต่หากจะสามารถช่วยลด จัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพการใช้หลัก 1A3R ซึ่ง 3R คือ reduce reuse และ recycle แต่ 1A เพิ่มมานั้นมีความสำคัญคือ เป็นการหลีกเลี่ยงหรือลด (avoid) (สุปรีญา, 2563)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ ในเขตเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 1,054 คน

คณะผู้ทำการวิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จสำเร็จสำหรับใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีของ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้มี 286 คน โดยการใช้สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ ในเขตเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษา เทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) 1 ฉบับ แบ่งออกเป็นส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษาเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 คณะผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ข้อมูลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ วารสาร ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยกรณีศึกษาเทศบาล ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

3.2 คณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านหัวพงษ์ หมู่ที่ 6 ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ ในเขตเทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวิจัยเอกสาร

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ข้อมูลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยกรณีศึกษา เทศบาลตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

4.2 วิจัยภาคสนาม

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ในลักษณะของตารางโดย คณะผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies), คิดเป็นร้อยละ (percent), ค่าเฉลี่ย \bar{X} และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลวังศาลา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย

ปัจจุบันมีแนวทางการจัดการขยะ คือ การเลือกวัสดุดีบ หรือผลิตภัณฑ์ สินค้าต่างๆ ไปจนถึงปลายทางของการจัดการขยะ อาทิ การทำปุ๋ย การแยกขยะ การนำขยะรีไซเคิลไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ส่วนใหญ่เรามักใช้หลักการ 3Rs แต่หากจะสามารถช่วยลด จัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้หลัก 1A3R ซึ่ง 3R คือ reduce reuse และ recycle แต่ 1A เพิ่มมานั้นมีความสำคัญคือเป็นการหลีกเลี่ยงหรืองดวัสดุดีบหรือผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ ที่ก่อให้เกิดขยะ แนวทางการจัดการขยะในปัจจุบันเริ่มจากการเลือกวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่คุ้มค่าและสามารถใช้งานซ้ำได้เพื่อลดปริมาณขยะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักการ 3Rs คือ reduce (ลดการใช้), reuse (การใช้อีก), และ recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) พร้อมกับหลักการ avoid (หลีกเลี่ยง) ที่เน้นการลดการบริโภคหรือเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แนวทางเหล่านี้ช่วยลดขยะตั้งแต่ต้นทาง เช่น การเลือกใช้สินค้าที่ใช้งานได้ และลดการบริโภคสิ่งที่ไม่จำเป็น การรีไซเคิลและการใช้ซ้ำมีบทบาทสำคัญในการลดขยะ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมที่มีการผลิตสินค้าและวัสดุที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะกรณีศึกษา เทศบาลตำบลท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในเทศบาลตำบลวังศาลา หมู่ที่ 6 บ้านหัวพงษ์ จำนวน 286 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 51.44 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.52 ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 26.92 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22.38

2. จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า เทศบาลตำบลวังศาลามีการวางแผนโครงการชุมชนปลอดขยะที่ชัดเจน $\bar{X} = 4.49$ และ S.D. = 0.79 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า เทศบาลตำบลวังศาลา มีระเบียบการดำเนินงานในโครงการชุมชนปลอดขยะที่ชัดเจน $\bar{X} = 4.38$ และ S.D. = 0.81 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า เทศบาลตำบลวังศาลามี

ขั้นตอนการปฏิบัติงานในโครงการชุมชนปลอดภัยจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ $\bar{X} = 4.42$ และ S.D. = 0.83

3. จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ด้านประสิทธิภาพของชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการชุมชนปลอดภัย $\bar{X} = 4.12$ และ S.D. = 1.25 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า โครงการชุมชนปลอดภัยส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน $\bar{X} = 4.35$ และ S.D. = 0.97 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า โครงการชุมชนปลอดภัยส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในชุมชน $\bar{X} = 4.26$ และ S.D. = 1.03

4. จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ด้านประสิทธิภาพของการจัดการขยะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยหลังจากการดำเนินโครงการชุมชนปลอดภัย $\bar{X} = 4.40$ และ S.D. = 0.87 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า การจัดเก็บขยะในชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย $\bar{X} = 4.28$ และ S.D. = 1.03

5. จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการชุมชนปลอดภัย $\bar{X} = 4.31$ และ S.D. = 1.00 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ชุมชนได้รับการสนับสนุนการจัดการขยะในชุมชน $\bar{X} = 4.32$ และ S.D. = 1.00 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า เกิดการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท $\bar{X} = 4.38$ และ S.D. = 0.93

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า เทศบาลตำบลวังศาลามีการทำงานในโครงการชุมชนปลอดภัยที่โปร่งใส ($\bar{X} = 4.46$) สอดคล้องกับ เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประโยชน์ของการดำเนินการ” ซึ่งพบว่าผลการศึกษาเกี่ยวกับ

เทศบาลตำบลวังศาลามีการทำงานในโครงการชุมชนปลอดภัยที่โปร่งใส พบว่า มีกระบวนการ และขั้นตอนที่ชัดเจนช่วยให้สามารถตรวจสอบและติดตามความคืบหน้าได้ ทำให้เกิดความโปร่งใสในทุกๆระดับ และสอดคล้องกับ ธนัมพร ฉันทพรหม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ลักษณะของทีมงานการทำงานที่มีประสิทธิภาพ” ซึ่งพบว่า การเปิดเผยและเผชิญ คือ บรรยากาศในการทำงานเป็นทีมเป็นไปอย่างเปิดเผย สมาชิกสามารถที่จะแสดงความรู้สึกความคิดเห็นของตนต่อการทำงานได้ มีการสื่อสารโดยตรง ร่วมกันแก้ไขปัญหาสร้างความเข้าใจกัน

2. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า เทศบาลตำบลวังศาลามีกระบวนการที่เหมาะสม เช่น กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.42$) สอดคล้องกับ วรณวิไล แก้ววิไล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการแบบบูรณาการ” ซึ่งพบว่าผลการศึกษาเกี่ยวกับเทศบาลตำบลวังศาลามีกระบวนการที่เหมาะสม เช่น กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน เป็นต้น พบว่า มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน คือ การทำงานของบุคลากรในทีมมีการหารือและประชุมร่วมกัน ค้นหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมถึงการตัดสินใจใช้ข้อมูลและความคิดเห็นของสมาชิกในทีมทุกคน และสอดคล้องกับ กัญญาวิไล รามชัยกุลวิบูลย์ศรี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประโยชน์ของการดำเนินการ” ซึ่งพบว่า มีกระบวนการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็มที่และอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ลดการสูญเสียที่เป็นไปได้ และการอำนวยความสะดวกในการทำงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายทั้งหมด ปรับปรุงกระบวนการการทำงานและการใช้ทรัพยากร เช่น การลดเวลาในการผลิตหรือการบริการ เป็นต้น

3. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่า เทศบาลตำบลวังศาลามีขั้นตอนการปฏิบัติงานในโครงการชุมชนปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.42$) วรณวิไล แก้ววิไล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการแบบบูรณาการ” ซึ่งพบว่าผลการศึกษาเกี่ยวกับเทศบาลตำบลวังศาลามีการทำงานในโครงการชุมชนปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ พบว่า องค์กรไทยมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายในองค์กรทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การบริหารจัดการแบบบูรณาการประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายระยะยาว การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เช่น การเงิน วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร เป็นต้น และสอดคล้องกับ เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประโยชน์ของการดำเนินการ” ซึ่งพบว่าผู้ปฏิบัติงานรู้ขั้นตอนและรายละเอียดของงานเหมือนปฏิทินการทำงานจึงสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง ได้แก่ ระบบการกระจายเสียงตามสายในหมู่บ้าน การทำแผ่นพับ เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกขยะในชุมชนให้แก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในโครงการ

2. ควรมีการจัดโครงการอบรมหรือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การรีไซเคิล และการลดขยะ เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ของประชาชนในเรื่องผลกระทบของขยะต่อสิ่งแวดล้อม

3. ควรเพิ่มจำนวนจุดรับขยะรีไซเคิลในชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่คนผ่านไปมาบ่อย เช่น ตลาด โรงเรียน หรือสถานีขนส่ง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำขยะมาแยกทิ้งได้สะดวก

4. ควรสนับสนุนให้ชุมชนใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิลได้หรือย่อยสลายได้ทางธรรมชาติ เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ หรือการลดการใช้พลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ในเขตภาคกลางกับเขตภาคอื่นๆ

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางการร่วมมือที่จะก่อให้เกิดการจัดการขยะเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมมลพิษ. (2565). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2567, จาก http://dn.corewebsite.com/public/dispatch_upload/backend/core_dispatch_360892_1.pdf.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2563). การแบ่งลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน. ใน วิทยานิพนธ์. สาขารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- ธมันพร ฉันทพรหม. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรณีศึกษาสำนักพิทักษ์สัตว์รุกราน. จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์, 1(2561/1) , 64-78.
- วรรณวิไล แก้ววิไล. (2562). แนวทางการดำเนินงาน. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วารสารบริหารธุรกิจ, 32(1), 55-65.
- นพดล โปธิตา. (2564). ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยด้วยเตาเผาขยะชุมชนขนาดเล็ก. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(8) , 507-509.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2567). สร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมนำขยะเหลือทิ้งสู่พลังงานเชื้อเพลิงทดแทน. เรียกใช้เมื่อ 23 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.tsu.ac.th/home/details.php?aNum=20240201075023&id=3259&gid=2>.
- สุปรีญา นุ่นเกลี้ยง. (2563). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดการขยะอันตรายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดยะลา. เรียกใช้เมื่อ 7 กรกฎาคม 2567, จาก <https://wb.yru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/yru/5180/supreeaya63.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- สุวิทย์ แก้วเหล็ก. (2560). องค์ประกอบชุมชนและลักษณะของชุมชน. เรียกใช้เมื่อ 2 กรกฎาคม 2567, จาก <http://oservice.skru.ac.th/ebookft/427/Chapter%203.pdf>.
- อุ้นเรื่อน ศิรินาค. (2560). การจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา. จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ, 4(2) , 40-51.

เทศบาลตำบลวังศาลา. (2567). เกี่ยวกับเทศบาลตำบลวังศาลาอำเภอท่าม่วงจังหวัดกาญจนบุรี
เรียกใช้เมื่อ 2 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.wangsala.go.th/about>.

เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2560). ความหมายของแนวคิดการดำเนินงาน. เรียกใช้เมื่อ 2
กรกฎาคม 2567, จาก http://research.otepc.go.th/files/8_%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202_sjqj9b38.pdf.